

D'una Església colonitzadora a una Església inculturada i encarnada

Dv, 9/10/2020 per Josep-Miquel Bausset

[Del santuari estant](#)



Així s'expressava el salesià Justino Sarmiento Rezende (Religió Digital, 11 de setembre de 2020), per explicar el procés que ha de fer l'Església a l'Amazònia. I evidentment a tots els països, i més i tot al País Valencià on encara avui l'Església actua amb una mentalitat colonitzadora. I és que, com deia aquest religiós salesià, "les pràctiques missioneres seran colonitzadores" (com ho comprovem a l'Església del País Valencià), "si un només pensa en ensenyar i no en aprendre". Justino Sarmiento recollia la idea del papa Francesc, que "reforça la nova lectura de l'acció evangelitzadora", on "els indígenes no són objectes i destinataris de la missió de l'Església, sinó que són subjectes, protagonistes i interlocutors de la missió a l'Amazònia".

Aquest 9 d'Octubre, Dia Nacional del País Valencià, recordem el naixement com a poble del nostre país i també l'inici de la comunitat cristiana amb l'entrada del rei Jaume I a València i la dedicació a Déu de la catedral del Cap i Casal del País Valencià. Desgraciadament la jerarquia valenciana encara no ha entès (o ho entén però li és igual) després de més de 50 anys de la clausura del Concili Vaticà II, la importància que té la llengua pròpia d'un país en la litúrgia i per això els bisbes i els preveres valencians continuen tractant els cristians valencians d'una manera colonitzadora.

Justino Sarmiento ens recorda (i els bisbes i els preveres valencians haurien de reflexionar sobre les paraules d'aquest salesià), que l'Església té "la necessitat d'aprendre a escoltar, aprendre les llengües indígenes, aprendre a viure junts". I per això Sarmiento deia que l'Església a l'Amazònia "està passant per un dolorós i llarg procés de passar d'una Església colonitzadora, a la construcció d'una Església inculturada i encarnada". Això queda confirmat per l'*Instrumentum laboris* del Sínode dels bisbes sobre l'Amazònia, celebrat l'octubre de l'any passat.

Concretament, els capítols 1 i 3 de la tercera part d'aquest text (que els bisbes i els preveres valencians haurien de llegir i de posar en pràctica), fa referència a la inculturació de l'Església a l'Amazònia, a l'ús de les llengües i a l'encarnació dels missioners en la cultura dels pobles que han de servir.

Evidentment la inculturació de l'Església no pot quedar reduïda a l'Amazònia, al Japó o als països africans, on els missioners aprenen i utilitzen les llengües dels cristians amb qui conviuen. La inculturació de l'Església ha d'arribar també al País Valencià, on la llengua que compartim amb catalans, balears i andorrans continua exclosa dels temples.

Cal recordar que el cardenal Cañizares té una sensibilitat especial per les llengües dels cristians estrangers que viuen a València. I per això ha atorgat diverses parròquies a diferents comunitats (cosa molt elogiosa), perquè puguin celebrar la fe en les seves llengües. Així, la comunitat cristiana àrab que viu a València, compta amb una parròquia pròpia (l'església de Sant Pau de Benimaclet) perquè els cristians de l'Orient Mitjà celebrin l'eucaristia en àrab, copte i arameu. La comunitat cristiana d'Àfrica que viu a València també té un temple, Sant Mateu apòstol, perquè els cristians africans puguin pregar en les llengües d'aquests ciutadans. Els portuguesos i els brasilers poden celebrar la missa en portuguès a la parròquia de Santa Anna del Cap i Casal. Els ucraïnesos es reuneixen per pregar en la seva llengua al convent de la Trinitat de València. Els polonesos tenen una parròquia personal, l'església de la Mare de Déu del Roser, perquè puguin celebrar la fe en polonès. A l'església de Sant Joan de l'Hospital, al carrer Trinquet de Cavallers de València, es reuneixen els cristians de llengua anglesa per celebrar la fe. Els xinesos tenen també una parròquia personal, Santa Maria Goretti, per celebrar l'eucaristia en xinès i a l'església dels Sants Joans de València es reuneixen els cristians italians per celebrar les misses en italià. Només els cristians valencians ens sentim exclosos, en la nostra pròpia terra, ja que no podem celebrar la missa en valencià.

Per això vull recuperar un text del Grup de Seglars i de Rectors del Dissabte de fa dos anys. Un text dur, però ple de veritat. Aquest grup encapçalava el seu manifest amb motiu del 9 d'Octubre de 2018, Dia Nacional del País Valencià, parlant, amb tota la raó del món, d'una Església, la valenciana, botiflera. I és que la nostra Església, o millor dit, el clergat valencià, continua menyspreant, arraconant i ignorant la nostra llengua a la litúrgia.

Amb el 9 d'Octubre i la conquesta de València pel rei Jaume I, com deia el manifest d'aquest grup, els valencians "nasquérem a una forma distinta d'entendre la vida". I per això, "un dels botons de mostra més distintius ha estat i és el valencià, llengua que ens agermana amb els nostres veïns i les nostres veïnes del nord i de l'est insular".

Al llarg de la història, la nostra llengua ha sofert discriminació i menyspreu, sobretot en "els dos daltabaixos més desgraciats", que foren "el Decret de Nova Planta de 1707 i, recentment, la llarga nit franquista".

Érem molts els cristians valencians que vam viure amb goig el Concili Vaticà II i la seva aposta per la llengua del poble, a la litúrgia. Però al País Valencià la jerarquia va optar pel castellà, anul·lant i eliminant qualsevol forma de restituir el valencià a l'Església.

Per això el Grup de Seglars i de Rectors del Dissabte deia fa dos anys que, “com a membres de l'Església de València, hem de lamentar la nul·la predisposició que té aquesta institució envers el valencià”, ja que “de totes les institucions significatives del País Valencià, l'Església és la més refractària” a la nostra llengua.

El Grup de Seglars i de Rectors del Dissabte demanava als “responsables d'aquesta desvalencianització”, que fossin “conscients del que això comporta”, ja que “una Església que ignora el valencià, està afavorint que molta gent valenciana ignori l'Església i el que ella significa”.

Com molts pensem, l'Església Valenciana comet “un greu pecat de manca d'inculturació” en rebutjar la nostra llengua. Per això els membres del Grup de Seglars i de Rectors del Dissabte convidaven “els responsables eclesiàstics, perquè revertixin radicalment aquesta situació i propicien l'edició al valencià dels llibres litúrgics i dels catecismes”, que tants i tants cristians demanem.

Al mateix temps, aquest manifest creia, com és lògic, que és “imprescindible la formació i la competència lingüística dels candidats al ministeri sacerdotal, així com el reciclatge general del clergat”, per tal que després els preveres no puguin posar l'excusa que no els han ensenyat el valencià als seminaris, per així no fer la missa en la nostra llengua. I en aquest punt vull recordar amb agraïment tres preveres que van estudiar al seminari de València, sempre en castellà, però que quan vingueren al meu poble com a vicaris (Miguel Díaz, José Enrique Sala i Vicent Colomer), varen normalitzar la nostra llengua a l'Església, celebrant les misses en valencià.

El manifest acabava recordant als nostres bisbes i al Poble de Déu, que el País Valencià és “un país que té un història, una cultura i una llengua que hem de conèixer, respectar, valorar i servir”, cosa que, encara avui, en ple segle XXI, no fa la jerarquia valenciana. Per això el Grup de Seglars i Rectors del Dissabte demanava “convertir el 9 d'Octubre en una data d'inflexió, per tal que la llengua del poble valencià esdevingui llengua eclesiàstica”.

Aquest manifest denunciava profèticament l'anomalia que significa que als valencians se'ns prohibeix celebrar la nostra fe en la nostra llengua. Un fet que no passa a cap altre país del món, amb la qual cosa podem dir que l'Església Valenciana està contra el valencià, conculcant d'aquesta manera l'Estatut d'Autonomia i la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià.

L'Església valenciana, per ser realment una Església missionera i arrelada a la nostra terra, hauria de deixar d'actuar (com ha fet fins ara) amb una actitud colonitzadora i passar a ser una Església inculturada i encarnada, assumint, afavorint, utilitzant i defensant la llengua pròpia del País Valencià.